

CÁC YẾU TỐ TÁC ĐỘNG TỚI QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN TIẾNG ANH Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC

PHẠM THỊ QUỲNH NHƯ*

Ngày nhận bài: 21/03/2017; ngày sửa chữa: 23/03/2017; ngày duyệt đăng: 25/03/2017.

Abstract: The article mentions factors affecting the management of English language teaching in primary schools. These factors include the policy on teaching foreign language, awareness and responsibility of education managers and teachers of teaching quality, qualification of the teaching staff and quality of professional activities, facilities and English teaching environment at primary school.

Keywords: Factors, teaching management, English, primary school.

1. Đặt vấn đề

Việc tổ chức dạy ngoại ngữ trong nhà trường cũng như ở các cơ sở giáo dục khác trong hệ thống giáo dục quốc dân là nhằm đảm bảo để người học được học liên tục và có hiệu quả, góp phần hoàn thiện mục tiêu giáo dục. Vấn đề dạy và học ngoại ngữ càng trở nên cấp thiết hơn trong những năm gần đây khi Đảng và Nhà nước ta chủ trương và tiến hành đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT theo hướng mở đáp ứng nhu cầu sự nghiệp CNH, HĐH đất nước và hội nhập quốc tế. Do đó, nâng cao chất lượng dạy học ngoại ngữ ở các nhà trường nói chung, trường phổ thông nói riêng là nhiệm vụ trực tiếp góp phần nâng cao chất lượng giáo dục phổ thông trong đó có giáo dục tiểu học (TH).

Thực tiễn dạy học ngoại ngữ nói chung và tiếng Anh nói riêng ở bậc TH trong nhiều năm qua cho thấy, số lượng học sinh (HS) được học tiếng Anh hiện nay ngày một tăng so với các năm trước, kết quả học tập môn *Tiếng Anh* ngày càng có chất lượng tốt hơn. Đặc biệt, khả năng sử dụng tiếng Anh trong giao tiếp của một bộ phận HS ngày càng tự tin và khá thành thạo. Tuy nhiên, theo báo cáo trong các cuộc hội thảo về dạy học ngoại ngữ, báo cáo tổng kết năm học của các nhà trường và cơ quan quản lý cho thấy chất lượng, hiệu quả dạy và học môn *Tiếng Anh* cho HS các trường TH chưa đạt được kết quả như mong muốn, nhiều vấn đề bất cập nảy sinh nhưng chưa được giải quyết như: trình độ giảng dạy của giáo viên (GV) còn những hạn chế; phương pháp dạy học bộ môn chưa thật phù hợp lứa tuổi TH; một bộ phận HS còn có biểu hiện lười học, học đối phó, chưa thật sự chăm chỉ, chuyên cần trong các tiết học ngoại ngữ; các kỹ năng *nghe, nói, đọc, viết* còn

chưa thuần thục; thời gian dành cho dạy học môn *Tiếng Anh* ở các trường TH còn chưa thỏa đáng; số GV dạy tiếng Anh trình độ đạt chuẩn chưa nhiều; việc đầu tư trang thiết bị dạy học tiếng Anh còn chưa đảm bảo. Đặc biệt, trong quản lý sư phạm, việc kiểm tra, đánh giá kết quả, chất lượng hiệu quả quản lý dạy học môn *Tiếng Anh* của các chủ thể quản lý chưa thật khoa học, thiếu thống nhất...

2. Các yếu tố tác động tới quản lý dạy học môn Tiếng Anh ở trường TH

2.1. Chủ trương dạy học ngoại ngữ của Đảng và Nhà nước. Trong công cuộc đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT hiện nay, Đảng và Nhà nước ta đã xác định mục tiêu nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, đặc biệt là chất lượng giáo dục văn hóa, đạo đức, kỹ năng sống, pháp luật, ngoại ngữ tin học và đã cụ thể hóa bằng *Đề án dạy học ngoại ngữ* trong nhà trường. Quá trình dạy học tiếng Anh ở trường TH được định hướng bởi mục tiêu dạy học. Mục tiêu này đã được chỉ rõ trong *Chương trình tiếng Anh TH* (thí điểm) ban hành kèm theo Quyết định số 3321/QĐ-BGDĐT ngày 12/8/2010 của Bộ GD-ĐT. Theo đó, dạy và học tiếng Anh ở TH bước đầu hình thành cho HS khả năng giao tiếp đơn giản bằng tiếng Anh một cách tự tin, tạo tiền đề để HS có thói quen học tập trong thời kỳ hội nhập. Bên cạnh đó, những quy định của Bộ GD-ĐT và hướng dẫn của các cơ quan quản lý giáo dục cấp trên về chương trình, sách giáo khoa, cách thức tổ chức dạy học và chuẩn GV tiếng Anh TH... là những căn cứ pháp lý quan trọng cho hoạt động quản lý của Ban Giám hiệu và tổ trưởng chuyên môn ở trường TH. Vì vậy, những quy định, hướng dẫn

* Quận 10, TP. Hồ Chí Minh

thuộc thẩm quyền quản lý nhà trường các cấp tác động rất mạnh mẽ tới quản lý quá trình dạy học tiếng Anh ở trường TH.

2.2. Nhận thức, trách nhiệm của cán bộ, GV đối với chất lượng dạy học môn Tiếng Anh. Ở trường TH, Ban Giám hiệu cũng như các tổ chuyên môn thường quan tâm nhiều đến việc sử dụng các công cụ quản lý, triển khai các biện pháp quản lý để bảo đảm và kiểm soát chất lượng dạy học các môn học trong đó có bộ môn *Tiếng Anh*. Nhận thức của đội ngũ cán bộ, GV đối với chất lượng dạy học tiếng Anh ở trường TH có sự tác động tới thái độ ủng hộ và tính đòi hỏi cao của họ đối với các quyết định quản lý của Ban Giám hiệu, trước hết là hiệu trưởng nhà trường. Nhận thức, trách nhiệm của cán bộ, GV đối với chất lượng giáo dục thúc đẩy sự hỗ trợ, hợp tác giữa các GV trong quá trình dạy học. Để quản lý có kết quả việc dạy học các môn học nói chung, môn *Tiếng Anh* nói riêng, một mặt thời khóa biểu phải được xây dựng khoa học, mặt khác từng GV phải vừa đề cao trách nhiệm cá nhân, vừa hợp tác, giúp đỡ các GV khác thực hiện nhiệm vụ giảng dạy.

Nhận thức, trách nhiệm của cán bộ, GV đối với chất lượng dạy học góp phần nâng cao tính tự giác và nghiêm túc tự quản lý lẫn nhau trong hoạt động dạy học tiếng Anh. Quản lý giáo dục chỉ thực sự có hiệu quả khi đối tượng quản lý phát huy tốt vai trò tự quản lý mình và tích cực hợp tác cùng nhau để hoàn thành tốt nhiệm vụ. Việc quản lý quá trình dạy học tiếng Anh phải được bắt đầu từ chính bản thân GV tiếng Anh, vì họ là người đầu tiên phát hiện và xử lý những vấn đề cụ thể trong quá trình dạy học. Sau đó GV chủ nhiệm lớp và tổ bộ môn có thể tham gia hỗ trợ giải quyết những vấn đề phát sinh. Khi GV bộ môn thực sự chăm lo chất lượng dạy học, họ sẽ biến những đòi hỏi của các chủ thể quản lý thành đòi hỏi của chính mình để tự quản lý mình và quản lý đồng nghiệp trong các hoạt động giáo dục.

2.3. Chất lượng đội ngũ GV và hoạt động của tổ chuyên môn Tiếng Anh. Trong dạy học, yếu tố người dạy hết sức quan trọng, do đó chất lượng của đội ngũ GV tiếng Anh và sự đồng thuận của tập thể tổ chuyên môn có ảnh hưởng lớn đến quản lý quá trình dạy học tiếng Anh ở TH. Ban Giám hiệu trường TH cần phát huy dân chủ để lực lượng này đóng góp trí tuệ vào những chủ trương, biện pháp của nhà trường nhằm quản lý có hiệu quả dạy học tiếng Anh. Nếu nhà trường có nhiều GV tiếng Anh đạt và vượt chuẩn nghề nghiệp, tổ tiếng Anh là một tập thể sư phạm mạnh thì sẽ có tác động tốt đến việc nâng cao chất lượng dạy

học môn *Tiếng Anh*. Ngược lại, khi chất lượng GV tiếng Anh còn hạn chế thì hoạt động quản lý đối với môn học này sẽ bị cản trở, khó đạt được mục tiêu và chất lượng dạy học như mong muốn của các chủ thể quản lý.

Chất lượng đội ngũ GV tiếng Anh, sự đồng thuận, đoàn kết của tổ Tiếng Anh cho phép nâng cao tính độc lập, sáng tạo của mỗi người và phát huy sức mạnh tổng hợp của tập thể trong thực hiện các quyết định quản lý. Chính phẩm chất, năng lực của GV và sức mạnh có ảnh hưởng rất lớn đến việc cụ thể hóa các chủ trương, phương hướng, mục tiêu, kế hoạch... của cán bộ quản lý vào các hoạt động thực tiễn của mình, qua đó góp phần nâng cao chất lượng và kết quả dạy học tiếng Anh. Thực chất của quá trình quản lý quá trình dạy học tiếng Anh ở trường TH là nắm bắt, xử lý thông tin và ra quyết định của chủ thể quản lý, trước hết là tổ trưởng môn *Tiếng Anh* nhằm làm cho quá trình dạy học đạt tới mục tiêu đã định. Việc này luôn chịu sự tác động của nhiều yếu tố, bao gồm cả những yếu tố bên ngoài và bên trong quá trình dạy học. Đó chính là những thuận lợi hay khó khăn mà chủ thể quản lý gặp phải khi thực hiện chức năng, nhiệm vụ quản lý nhà trường, trong đó có quản lý quá trình dạy học.

2.4. Phương tiện dạy học môn Tiếng Anh ở trường TH. Trong quá trình dạy học tiếng Anh ở trường TH, chúng ta không thể xem nhẹ yếu tố công cụ và điều kiện bảo đảm cho dạy học, trước hết là phương tiện dạy học và môi trường thực hành (rèn luyện kỹ năng nghe, nói, đọc, viết). Thực tế cho thấy, các yếu tố này thường tác động đến quản lý của Ban Giám hiệu, trước hết là hiệu trưởng. Phương tiện dạy học và môi trường thực hành tiếng Anh ảnh hưởng rất lớn đến tính khả thi của các biện pháp quản lý nhằm đổi mới và nâng cao chất lượng dạy học tiếng Anh ở trường TH. Hiện nay, việc đổi mới dạy học tiếng Anh ở trường TH đang hướng mạnh vào nâng cao kỹ năng *nghe, nói, đọc, viết*, đặc biệt là kỹ năng *nghe, nói* của HS, nhưng để rèn luyện các kỹ năng này thì GV và HS phải được sử dụng các phương tiện dạy học như thiết bị nghe, nhìn, máy tính... và có nhiều tình huống giao tiếp, nhất là giao tiếp với người nước ngoài. GV tiếng Anh trường TH, một mặt phải đề ra những yêu cầu, biện pháp thúc đẩy rèn luyện kỹ năng giao tiếp bằng tiếng Anh trong các giờ học môn học này; mặt khác phải chăm lo khai thác các nguồn lực để tăng cường trang thiết bị dạy học hiện đại của nhà trường và tăng cường các hoạt động ngoại khóa để tạo môi trường thực hành tiếng Anh cho HS. Ở trường TH nếu có sự quan

tâm đầu tư cho các điều kiện, phương tiện dạy học tiếng Anh thì GV và HS thường thích thú hơn với các buổi học tiếng Anh.

2.5. Môi trường dạy học tiếng Anh ở trường TH. Sự quan tâm của xã hội nói chung, của phụ huynh HS nói riêng đến trình độ tiếng Anh của HS đã tác động tới động cơ trách nhiệm cán bộ quản lí, GV trong bảo đảm chất lượng dạy học môn *Tiếng Anh* ở trường TH. Đây là một hướng tác động không thể xem nhẹ khi thực hiện chức năng quản lí của Ban Giám hiệu trường TH đối với quá trình dạy học tiếng Anh. Khi xã hội cần dùng tới tiếng Anh trong đời sống, dẫn đến phụ huynh HS có mong muốn con em mình giỏi tiếng Anh, ủng hộ nhà trường thực hiện các giải pháp nâng chất lượng dạy học thì đó là điều kiện thuận lợi cho dạy học tiếng Anh. Ngược lại, nếu môi trường giáo dục thiếu sự quan tâm đến học tập và sử dụng tiếng Anh thì chủ thể quản lí giáo dục ở trường TH sẽ gặp không ít trở ngại trong triển khai thực hiện mục tiêu, chương trình dạy học tiếng Anh cho HS.

Chính sách, chế độ của Nhà nước đối với GV, cũng như sự quan tâm của xã hội, trong đó có phụ huynh HS đến điều kiện dạy học của nhà trường ảnh hưởng trực tiếp đến động cơ, thái độ và kết quả công việc của GV và HS trong dạy học. Khi xã hội, Nhà nước và phụ huynh HS thực sự chăm lo đến GV và điều kiện bảo đảm trong dạy học tiếng Anh, thì sẽ làm cho GV yên tâm hơn với công việc, do đó khơi dậy được ở họ tính tích cực, chủ động và sáng tạo trong chấp hành các quyết định quản lí, hoàn thành tốt chương trình, kế hoạch dạy học.

3. Kết luận

Trong xã hội hiện đại ngày nay, tiếng Anh đang trở thành ngôn ngữ được dùng rất phổ biến trong giao lưu quốc tế. Do đó, để giúp cho HS sớm thích ứng với một môi trường xã hội phong phú, đa dạng về văn hóa và ngôn ngữ trong điều kiện mở cửa và hội nhập quốc tế, các trường TH cần phải tổ chức tốt quá trình dạy học tiếng Anh theo những chương trình thích hợp. Đây là quá trình sư phạm có mục đích, có tổ chức nhằm trang bị cho HS TH công cụ giao tiếp; bước đầu hình thành kĩ năng *nghe, nói, đọc, viết* bằng tiếng Anh thông qua sự phối hợp giữa hoạt động dạy của GV và hoạt động học của HS trong thực hiện chương trình, sách giáo khoa môn *Tiếng Anh* bậc TH. Đây cũng là sự đóng góp một cách tích cực vào việc đào tạo nguồn nhân lực cao cho đất nước trong sự nghiệp CNH, HĐH hiện nay. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2006). *Chương trình giáo dục phổ thông - Những vấn đề chung*. NXB Giáo dục.
- [2] Bộ GD-ĐT (2014). *Yêu cầu cơ bản về năng lực giáo viên tiếng Anh phổ thông*, (Ban hành kèm theo công văn số: 792/BGDĐT-NGCBQLGD ngày 25/02/2014 của Bộ GD-ĐT).
- [3] Nguyễn Hạnh Dung (2005). *Phương pháp dạy tiếng Anh trong trường phổ thông*. NXB Giáo dục.
- [4] Nguyễn Thị Thúy Hồng (2009). *Một số suy nghĩ về đổi mới phương pháp dạy tiếng Anh*. Báo cáo Hội thảo đổi mới phương pháp giáo dục và đánh giá năm học 2008-2009, Trường Đại học Nha Trang.
- [5] Thủ tướng Chính phủ. *Quyết định số 1400/QĐ-TTg, ngày 30/9/2008 về việc phê duyệt Đề án "Dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2008-2020"*.

Một số giải pháp giáo dục...

(Tiếp theo trang 18)

để SV có thể trở thành những người tiếp nối xuất sắc những truyền thống vẻ vang của dân tộc, là lực lượng hùng mạnh, tiên phong trong sự nghiệp đổi mới của đất nước, góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội như sự kì vọng của toàn xã hội. Nếu những giải pháp liên quan đến các đối tượng trên được thực hiện một cách đồng bộ với cố gắng cao nhất thì chắc chắn rằng, vấn đề GDĐĐ cho SV các trường CĐ ở TP. Cần Thơ theo tư tưởng, ĐĐ Hồ Chí Minh sẽ đạt được kết quả cao. □

Tài liệu tham khảo

- [1] *Hồ Chí Minh toàn tập* (tập 8) (2004). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

- [2] Trần Hậu Kiêm - Đoàn Đức Hiếu (đồng chủ biên) (2004). *Hệ thống phạm trù đạo đức học và giáo dục đạo đức cho sinh viên*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

- [3] Trần Văn Phúc - Nguyễn Kim Chuyên - Nguyễn Phước Tài (2013). *Giáo dục đạo đức cho sinh viên - những vấn đề cần quan tâm trong giai đoạn hiện nay*. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 4, tr 45-46.

- [4] Nguyễn Thị Nhung (2014). *Một số giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục đạo đức cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức*. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 9, tr 29-30.

- [5] Nguyễn Thị Hoàng Oanh (2011). *Xây dựng mô hình quản lí công tác giáo dục đạo đức cho sinh viên trong các trường đại học sư phạm trong giai đoạn hiện nay*. Luận án tiến sĩ Quản lí Giáo dục. Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội.